EUROOPAN PARLAMENTTI

2004 *2009*

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

VÄLIAIKAINEN
2005/0259(CNS)

12.7.2007

*

MIETINTÖLUONNOS

ehdotuksesta neuvoston asetukseksi tuomioistuimen toimivallasta, sovellettavasta lainsäädännöstä, tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja yhteistyöstä elatusapuun liittyvissä asioissa
(KOM(2005)0649 – C6-0079/2006 – 2005/0259(CNS))

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

Esittelijä: Genowefa Grabowska

(*) (Valiokuntien yhteistyömenettely – työjärjestyksen 47 artikla)

Lainsäädäntömenettelyistä käytettävät symbolit

*	Kuulemismenettely *yksinkertainen enemmistö*
**I	Yhteistoimintamenettely (ensimmäinen käsittely) *yksinkertainen enemmistö*
**II	Yhteistoimintamenettely (toinen käsittely) *yksinkertainen enemmistö yhteisen kannan hyväksymiseksi* *parlamentin jäsenten enemmistö yhteisen kannan hylkäämiseksi tai tarkistamiseksi*
***	Hyväksyntämenettely *parlamentin jäsenten enemmistö lukuun ottamatta EY-sopimuksen 105, 107, 161 ja 300 artiklassa ja EU-sopimuksen 7 artiklassa tarkoitettuja tapauksia*
***I	Yhteispäätösmenettely (ensimmäinen käsittely) *yksinkertainen enemmistö*
***II	Yhteispäätösmenettely (toinen käsittely) *yksinkertainen enemmistö yhteisen kannan hyväksymiseksi* *parlamentin jäsenten enemmistö yhteisen kannan hylkäämiseksi tai tarkistamiseksi*
***III	Yhteispäätösmenettely (kolmas käsittely) *yksinkertainen enemmistö yhteisen tekstin hyväksymiseksi*

(Ilmoitettu menettely perustuu komission esittämään oikeusperustaan.)

Tarkistukset säädösehdotukseen

Parlamentin tarkistukset merkitään ***lihavoidulla kursiivilla***. Pelkkää *kursivointia* käytetään kiinnittämään asiasta vastaavien yksiköiden huomio sellaisiin säädösehdotuksen osiin, jotka ehdotetaan korjattavaksi lopullisessa tekstissä (esimerkiksi selvästi virheelliset tai kyseisestä kieliversiosta pois jääneet kohdat). Korjausehdotusten hyväksymisestä päättävät asiasta vastaavat yksiköt.

SISÄLTÖ

Sivu

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI.5

PERUSTELUT.....26

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI

ehdotuksesta neuvoston asetukseksi tuomioistuimen toimivallasta, sovellettavasta lainsäädännöstä, tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja yhteistyöstä elatusapuun liittyvissä asioissa
(KOM(2005)0649 – C6-0079/2006 – 2005/0259(CNS))

(Kuulemismenettely)

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon komission ehdotuksen neuvostolle (KOM(2005)0649),

– ottaa huomioon EY:n perustamissopimuksen 61 artiklan c alakohdan, ja 67 artiklan 2 kohdan, joiden mukaisesti neuvosto on kuullut parlamenttia (C6-0079/2006),

– ottaa huomioon oikeudellisten asioiden valiokunnan lausunnon ehdotetusta oikeusperustasta,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 51 ja 35 artiklan,

– ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan mietinnön ja oikeudellisten asioiden valiokunnan lausunnon (A6-0000/2007),

1. hyväksyy komission ehdotuksen sellaisena kuin se on tarkistettuna;

2. pyytää komissiota muuttamaan ehdotustaan vastaavasti EY:n perustamissopimuksen 250 artiklan 2 kohdan mukaisesti;

3. pyytää neuvostoa ilmoittamaan parlamentille, jos se aikoo poiketa parlamentin hyväksymästä sanamuodosta;

4. pyytää tulla kuulluksi uudelleen, jos neuvosto aikoo tehdä huomattavia muutoksia komission ehdotukseen;

5. kehottaa puhemiestä välittämään parlamentin kannan neuvostolle ja komissiolle.

Komission teksti	Parlamentin tarkistukset
	Tarkistus 1 Johdanto-osan 1 viite
ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 61 artiklan c alakohdan ***ja 67 artiklan 2 kohdan***,	ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 61 artiklan c alakohdan,

Perustelu

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta on kuullut ehdotetun asetuksen oikeusperustasta oikeudellisten asioiden valiokuntaa, joka katsoi, että ehdotukseen olisi sovellettava yhteispäätösmenettelyä.

Tarkistus 2
Johdanto-osan 3 viite

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon[1], ***[1] EUVL C , , s. .***	***Poistetaan.***

Perustelu

Katso johdanto-osan 1 viitettä koskevan tarkistuksen perustelu.

Tarkistus 3
Johdanto-osan 4 a viite (uusi)

	noudattaa EY:n perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä,

Perustelu

Katso johdanto-osan 1 viitettä koskevan tarkistuksen perustelu.

Tarkistus 4
Johdanto-osan 9 kappale

(9) Asetusta on sovellettava kaikkiin elatusvastuisiin, jotka johtuvat ***perhesuhteista*** tai suhteista, joiden vaikutukset ovat perhesuhteisiin verrattavissa, jotta varmistetaan kaikkien elatusapuun oikeutettujen tasapuolinen kohtelu.	(9) Asetusta on sovellettava kaikkiin elatusvastuisiin, jotka johtuvat ***perhe-, sukulaisuus-, avio- tai lankoussuhteesta*** tai suhteista, ***kuten rekisteröity parisuhde,*** joiden vaikutukset ovat perhesuhteisiin verrattavissa, jotta varmistetaan kaikkien elatusapuun oikeutettujen tasapuolinen kohtelu. ***Näitä vastuita olisi tulkittava mahdollisimman laajassa merkityksessä niin, että ne kattavat muun muassa kaikenlaiset kausittaiset maksut, kertamaksut, omaisuuden omistusoikeuden siirrot ja omaisuusjärjestelyt, joista on sovittu osapuolten tarpeiden ja***

varallisuuden perusteella.

Perustelu

On tarpeen antaa hieman sisältöä elatusvastuiden käsitteen merkitykselle ja laajuudelle. On tärkeää täsmentää, että asia kattaa myös rekisteröidyt parisuhteet ja samaa sukupuolta olevien parien suhteet.

Tarkistus 5
Johdanto-osan 10 kappale

(10) Kansainvälistä toimivaltaa koskevat säännöt eroavat hieman nykyisin sovellettavista säännöistä, sellaisena kuin ne ovat asetuksen (EY) N:o 44/2001 johdosta. Jotta voitaisiin turvata elatusapuun oikeutettujen edut paremmin ja helpottaa hyvää oikeudenkäyttöä Euroopan unionissa, sääntöjä on selvennettävä ja niiden on vastedes katettava kaikki tilanteet, joissa on riittävä yhteys asianosaisten ja jäsenvaltion välillä. ***Vaikka vastaajan asuinpaikka on Euroopan unionin ulkopuolisessa valtiossa, tämä ei enää saa olla syy jättää yhteisön säännökset soveltamatta ja turvautua takaisin- ja edelleenviittaukseen kansalliseen lainsäädäntöön.***	(10) Kansainvälistä toimivaltaa koskevat säännöt eroavat hieman nykyisin sovellettavista säännöistä, sellaisena kuin ne ovat asetuksen (EY) N:o 44/2001 johdosta. Jotta voitaisiin turvata elatusapuun oikeutettujen edut paremmin ja helpottaa hyvää oikeudenkäyttöä Euroopan unionissa, sääntöjä on selvennettävä ja niiden on vastedes katettava kaikki tilanteet, joissa on riittävä yhteys asianosaisten ja jäsenvaltion välillä.

Perustelu

Kyseinen kohta on syytä poistaa, kun otetaan huomioon Haagin konferenssissa, johon yhteisö liittyi 3. huhtikuuta 2007, käytävät neuvottelut lasten elatusavun ja muiden elatusvastuiden kansainvälistä perintää koskevasta yleissopimuksesta.

Tarkistus 6
Johdanto-osan 11 kappale

(11) Asianosaisten on voitava yhteisestä sopimuksesta valita toimivaltainen tuomioistuin, paitsi jos kyseessä on alaikäisen lapsen elatusapu, jolloin halutaan suojella heikompaa osapuolta.	(11) Asianosaisten on voitava yhteisestä sopimuksesta valita toimivaltainen tuomioistuin, paitsi jos kyseessä on alaikäisen lapsen elatusapu, jolloin halutaan suojella heikompaa osapuolta. ***Tuomioistuimen, jossa asia on vireillä, on varmistettava, että tuomioistuimen toimivallasta on sovittu vapaasti***

	riippumattoman oikeusneuvonnan perusteella, ja otettava huomioon osapuolten tilanne tuomioistuinmenettelyjen käynnistyessä. Tuomioistuimen valintaa koskevat sopimukset on tehtävä kirjallisesti.

Perustelu

On tärkeää, että asiaa käsittelevä tuomioistuin varmistaa, että tuomioistuimen valinnasta on sovittu vapaasti riippumattoman oikeusneuvonnan perusteella ja että se ottaa huomioon osapuolten tilanteen tuomioistuinmenettelyjen käynnistyessä.

Tarkistus 7
Johdanto-osan 14 kappale

(14) ***Edelleen on ensisijaisesti sovellettava*** elatusapuun oikeutetun asuinpaikan lakia, kuten voimassa olevissa kansainvälisissä välineissäkin, ***mutta toissijaisesti on sovellettava*** tuomioistuinvaltion lakia***, sillä*** sen perusteella voidaan ***usein*** ratkaista riita-asiat ***kyseisellä erityisalalla*** yksinkertaisesti, nopeasti ja vähemmin kustannuksin.	(14) ***Ensisijaisesti sovelletaan*** elatusapuun oikeutetun asuinpaikan lakia, kuten voimassa olevissa kansainvälisissä välineissäkin, ***mutta olisi oltava mahdollista soveltaa myös*** tuomioistuinvaltion lakia ***siinäkin tapauksessa, että se ei ole elatusapuun oikeutetun asuinpaikan laki, jos*** sen perusteella voidaan ***oikeudenmukaisella tavalla*** ratkaista ***kyseisen alan*** riita-asiat yksinkertaisesti, nopeasti ja vähemmin kustannuksin ***eikä asiaan liity omaan etuun nähden edullisimman oikeuspaikan etsimistä***.

Perustelu

The Regulation's aim of enabling maintenance creditors easily to obtain a decision which will be automatically enforceable in another Member State would be frustrated if a solution were to be adopted which obliged courts to apply foreign law where the dispute could be resolved simpler, faster and more economically by applying the law of the forum. Application of foreign law tends to prolong proceedings and lead to additional costs being incurred in procedures which often involve an element of urgency and in which litigants do not necessarily have deep pockets. Moreover, in some cases application of the law of the creditor's country of habitual residence could give rise to an undesirable result, as in the case where the creditor seeks a maintenance order in the country of which she is a national having sought refuge there after leaving the country in which she had been habitually resident with her husband who is of the same nationality, who is still resident there.

On these grounds, this amendment provides for the discretionary application of the law of the forum, whilst safeguarding against forum shopping.

(Perustelua ei ole käännetty, koska sen pituus ylittää sallitun merkkimäärän.)

Tarkistus 8
Johdanto-osan 15 kappale

(15) Jos ***kumpikaan edellä mainituista kahdesta laista*** ei tarjoa elatusapuun oikeutetulle mahdollisuutta saada elatusvelvolliselta elatusapua, on oltava mahdollista soveltaa jonkin toisen sellaisen valtion lakia, johon elatusvastuulla on kiinteä yhteys***. Kyseeseen voi tulla*** erityisesti, mutta ei yksinomaisesti, ***se valtio***, jonka kansalaisia molemmat asianosaiset ovat.	(15) Jos ***elatusapuun oikeutetun asuinvaltion laki tai tuomioistuinvaltion laki*** ei tarjoa elatusapuun oikeutetulle mahdollisuutta saada elatusvelvolliselta elatusapua ***tai olisi epäoikeudenmukaista tai epäasianmukaista soveltaa kyseistä lakia***, on oltava mahdollista soveltaa jonkin toisen sellaisen valtion lakia, johon elatusvastuulla on kiinteä yhteys***,*** erityisesti, mutta ei yksinomaisesti, ***sen valtion lakia***, jonka kansalaisia molemmat asianosaiset ovat.

Perustelu

Tarkistuksen ansiosta voidaan soveltaa muuta kuin elatusapuun oikeutetun asuinvaltion tai tuomioistuinvaltion lakia myös sen takia, että voidaan estää omaan etuun nähden edullisimman oikeuspaikan etsiminen.

Tarkistus 9
Johdanto-osan 16 kappale

(16) Asianosaisten on voitava tietyin edellytyksin valita sovellettava laki. Heidän on voitava valita johonkin tiettyyn menettelyyn tuomioistuinvaltion laki. Asianosaisilla on myös oltava oikeus sopia sovellettavasta laista ennen minkä tahansa oikeudenkäynnin alkua, mutta ainoastaan, jos kyse ei ole lapsen tai haavoittuvassa asemassa olevan aikuisen elatusavusta. Lisäksi ainoastaan tiettyjen lakien valitsemisen on oltava mahdollista.	(16) Asianosaisten on voitava tietyin edellytyksin valita sovellettava laki. Heidän on voitava valita johonkin tiettyyn menettelyyn tuomioistuinvaltion laki. Asianosaisilla on myös oltava oikeus sopia sovellettavasta laista ennen minkä tahansa oikeudenkäynnin alkua, mutta ainoastaan, jos kyse ei ole lapsen tai haavoittuvassa asemassa olevan aikuisen elatusavusta. Lisäksi ainoastaan tiettyjen lakien valitsemisen on oltava mahdollista. ***Tuomioistuimen, jossa asia on vireillä, on varmistettava, että lain valinnasta on sovittu riippumattoman oikeusneuvonnan perusteella. Sovellettavan lain valintaa koskevat sopimukset on tehtävä kirjallisesti.***

Tarkistus 10
Johdanto-osan 17 kappale

(17) Elatusvelvollista on suojeltava määräytyvän lain valinnassa sellaisissa tilanteissa, joissa elatusavun saantiperusteeksi esitettyjä perhesuhteita ei yleisesti pidetä etuoikeutettuina. Tällaisia tapauksia voivat erityisesti olla sivusukulaisten ja avioliiton kautta sukua olevien henkilöiden väliset suhteet, jälkeläisten elatusvastuu ylenevää polvea olevia sukulaisia kohtaan tai elatusapu avioliiton purkautumisen jälkeen.	***Poistetaan.***

Perustelu

Tämä johdanto-osan kappale on epäselvä, ja se näyttäisi olevan ristiriidassa vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen kanssa sekä syrjivä. Lisäksi se lienee tarpeeton, koska valmistelijan 20 artiklaan ehdottamalla tarkistuksella säilytetään oikeusjärjestyksen turvaaminen.

Tarkistus 11
Johdanto-osan 18 a kappale (uusi)

	(18 a) Rotua tai etnistä alkuperää, poliittisia mielipiteitä, uskonnollista tai filosofista vakaumusta, puolueeseen tai ammattiliittoon kuulumista, sukupuolista suuntautumista tai terveyttä koskevia erityisiä tietoryhmiä saa käsitellä ainoastaan, jos se on ehdottoman välttämätöntä ja oikeasuhtaista yksittäisen erityistapauksen tarkoituksessa ja jos tällöin noudatetaan erityisiä suojatoimia.

Tarkistus 12
Johdanto-osan 19 kappale

(19) Kun elatusavusta on jossakin jäsenvaltiossa tehty päätös, sen on oltava nopeasti ja tehokkaasti täytäntöönpantavissa missä tahansa muussa jäsenvaltiossa. Elatusapuun oikeutettujen käytettävissä on erityisesti oltava elatusvelvollisiin	(19) ***Tämän asetuksen tarkoituksena on ottaa käyttöön tuloksia tuottavia menettelyjä, jotka ovat helposti käytettävissä, nopeita, tehokkaita, kustannustehokkaita, responsiivisia ja oikeudenmukaisia.*** Kun elatusavusta on

kohdistuvat palkanpidätykset ja pankkitilin suorat veloitukset.	jossakin jäsenvaltiossa tehty päätös, sen on oltava nopeasti ja tehokkaasti täytäntöönpantavissa missä tahansa muussa jäsenvaltiossa. Elatusapuun oikeutettujen käytettävissä on erityisesti oltava elatusvelvollisiin kohdistuvat palkanpidätykset ja pankkitilin suorat veloitukset. ***Olisi edistettävä uusia ja tehokkaita keinoja elatusapupäätösten täytäntöönpanemiseksi.***

Perustelu

Asetuksen tavoitteeksi olisi asetettava Haagin sopimusluonnoksen tavoin helposti käytettävien, nopeiden, tehokkaiden, kustannustehokkaiden, responsiivisten ja oikeudenmukaisten menettelyjen edistäminen.

Elatusapupäätösten täytäntöönpano on usein ongelmallista. Siksi jäsenvaltioiden olisi mietittävä aktiivisesti uusia täytäntöönpanokeinoja, joita on käytetty menestyksekkäästi EU:n ulkopuolisilla lainkäyttöalueilla, kuten ajokorttien haltuunotossa.

Tarkistus 13
Johdanto-osan 22 kappale

(22) Tässä asetuksessa kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustetut periaatteet. Erityisesti asetuksessa pyritään takaamaan yksityis- ja perhe-elämän täydellinen kunnioittaminen, henkilötietojen suoja, lasten oikeuksien kunnioittaminen ja oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin sekä riippumattomaan ja puolueettomaan tuomioistuimeen perusoikeuskirjan 7, 8, 24 ja 47 artiklan mukaisesti.	(22) Tässä asetuksessa kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustetut periaatteet. Erityisesti asetuksessa pyritään takaamaan yksityis- ja perhe-elämän täydellinen kunnioittaminen, henkilötietojen suoja, lasten oikeuksien kunnioittaminen ja oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin sekä riippumattomaan ja puolueettomaan tuomioistuimeen perusoikeuskirjan 7, 8, 24 ja 47 artiklan mukaisesti. ***Tätä asetusta sovellettaessa olisi otettava huomioon 20 päivänä marraskuuta 1989 tehdyn YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen 3 ja 27 artikla, joissa määrätään, että*** ***– kaikissa toimissa, jotka koskevat lapsia, on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu,*** ***– jokaisella lapsella on oikeus hänen***

ruumiillisen, henkisen, hengellisen, moraalisen ja sosiaalisen kehityksensä kannalta riittävään elintasoon,

– vanhemmilla tai muilla lapsen huollosta vastaavilla on ensisijainen velvollisuus kykyjensä ja taloudellisten mahdollisuuksiensa mukaisesti turvata lapsen kehityksen kannalta välttämättömät elinolosuhteet ja

– sopimusvaltiot pyrkivät kaikin mahdollisin keinoin, myös kansainvälisin sopimuksin, turvaamaan lapsen elatusmaksujen saannin vanhemmilta tai muilta lapsesta taloudellisessa vastuussa olevilta, erityisesti silloin kun lapsesta taloudellisessa vastuussa oleva asuu eri maassa kuin lapsi.

Perustelu

On otettava huomioon YK:n yleissopimuksessa vahvistetut lapsen oikeudet.

Tarkistus 14
Johdanto-osan 23 kappale

(23) ***Menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä 28 päivänä kesäkuuta 1999 tehdyn neuvoston päätöksen 1999/468/EY[1] 2 artiklan mukaisesti tämän asetuksen täytäntöönpanemiseksi tarvittavista toimenpiteistä olisi päätettävä mainitun päätöksen 3 artiklassa säädettyä neuvoa-antavaa menettelyä noudattaen.***	(23) ***Tämän asetuksen täytäntöönpanemiseksi tarvittavista toimenpiteistä olisi päätettävä noudattaen menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä 28 päivänä kesäkuuta 1999 tehtyä neuvoston päätöstä 1999/468/EY[1].***
[1] EYVL L 184, 17.7.1999, s. 23.	[1] EYVL L 184, 17.7.1999, s. 23. ***Päätös sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna päätöksellä 2006/512/EY (EUVL L 200, 22.7.2006, s. 11).***

Perustelu

Komitologiasäännöksiä on mukautettu, koska vuoden 1999 komitologiapäätöstä on muutettu. Ks. myös 50 ja 51 artiklaan esitetyt tarkistukset.

Tarkistus 15
Johdanto-osan 24 kappale

(24) Tämän asetuksen on korvattava tällä alalla aiemmin hyväksytyt yhteisön säädökset. Lisäksi sen ***on*** oltava ensisijainen muihin alalla jäsenvaltioiden kesken sovellettaviin kansainvälisiin välineisiin nähden, jotta voimassa olevia oikeusnormeja voidaan yhtenäistää ja yksinkertaistaa.	(24) Tämän asetuksen on korvattava tällä alalla aiemmin hyväksytyt yhteisön säädökset. Lisäksi sen ***olisi*** oltava ensisijainen muihin alalla jäsenvaltioiden kesken sovellettaviin kansainvälisiin välineisiin nähden, jotta voimassa olevia oikeusnormeja voidaan yhtenäistää ja yksinkertaistaa. ***Sen olisi oltava myös yhteensopiva lasten elatusavun ja muiden elatusvastuiden kansainvälisestä perinnästä tehtävän Haagin yleissopimuksen kanssa.***

Perustelu

On tärkeää tehdä selväksi, että asetuksen on tarkoitus olla yhteensopiva tulevan Haagin yleissopimuksen kanssa.

Tarkistus 16
1 artiklan 1 kohta

1. Tätä asetusta sovelletaan elatusvastuuseen, joka johtuu ***perhesuhteista*** tai suhteista, joiden vaikutukset ovat sovellettavan lainsäädännön nojalla perhesuhteisiin verrattavissa.	1. Tätä asetusta sovelletaan elatusvastuuseen, joka johtuu ***perhe-, sukulaisuus-, avio- tai lankoussuhteesta*** tai suhteista, ***kuten rekisteröity parisuhde,*** joiden vaikutukset ovat sovellettavan lainsäädännön nojalla perhesuhteisiin verrattavissa.

Perustelu

Ks. johdanto-osan 9 kappaletta koskevan tarkistuksen perustelu.

Tarkistus 17
2 artiklan 8 alakohta

(8) ’elatusapuun oikeutetulla’ kaikkia luonnollisia henkilöitä, joille kuuluu tai väitetään kuuluvan maksaa elatusapua;	(8) ’elatusapuun oikeutetulla’ kaikkia luonnollisia henkilöitä, joille kuuluu tai väitetään kuuluvan maksaa elatusapua***, tai julkisyhteisöä, joka on täytäntöönpanotarkoituksessa ottanut itselleen elatusapuun oikeutetun aseman***;

Tarkistus 18
2 artiklan 9 alakohta

(9) ’elatusvelvollisella’ kaikkia luonnollisia henkilöitä, joiden kuuluu tai väitetään kuuluvan maksaa elatusapua**.**	(9) ’elatusvelvollisella’ kaikkia luonnollisia henkilöitä, joiden kuuluu tai väitetään kuuluvan maksaa elatusapua***, tai julkisyhteisöä, joka on ottanut nimiinsä elatusvelvollisen velvollisuuden maksaa elatusapua elatusapuun oikeutetulle;***

Tarkistus 19
2 artiklan 9 a alakohta (uusi)

	(9 a) ’henkilöiden oikeudellista asemaa koskevilla asioilla’ avioeroa, asumuseroa, avioliiton pätemättömäksi julistamista tai isyyden vahvistamista koskevia asioita.

Perustelu

On tarpeen täsmentää, mitä tarkoitetaan "henkilöiden oikeudellista asemaa koskevilla asioilla". Määritelmä vastaa muuten asetuksen 2201/2003 mukaista määritelmää, mutta siihen on sisällytetty lisäksi isyyden vahvistamista koskevat asiat.

Tarkistus 20
3 artiklan c alakohta

c) tuomioistuin, joka on toimivaltainen henkilöiden oikeudellista asemaa koskevassa asiassa, jos elatusapuvaade liittyy kyseiseen asiaan, ***jollei toimivalta perustu ainoastaan toisen asianosaisen kansalaisuuteen,*** tai	c) tuomioistuin, joka on toimivaltainen henkilöiden oikeudellista asemaa koskevassa asiassa, jos elatusapuvaade liittyy kyseiseen asiaan, tai

Perustelu

Rajoitus ei näytä tarpeelliselta.

Tarkistus 21
3 artiklan d alakohta

d) tuomioistuin, joka on toimivaltainen vanhempainvastuuta koskevassa asiassa asetuksessa (EY) N:o 2201/2003 tarkoitetussa merkityksessä, jos elatusapuvaade liittyy kyseiseen asiaan.	d) tuomioistuin, joka on toimivaltainen vanhempainvastuuta koskevassa asiassa asetuksessa (EY) N:o 2201/2003 tarkoitetussa merkityksessä, jos elatusapuvaade liittyy kyseiseen asiaan ***ja vanhempainvastuuta koskeva asia on jo vireillä kyseisessä tuomioistuimessa tai pannaan vireille kyseisessä tuomioistuimessa samanaikaisesti elatusapuhakemuksen kanssa***.

Perustelu

Selvennys on aiheellinen.

Tarkistus 22
4 artiklan 2 kohta

2. Tällainen toimivaltaa koskeva sopimus on tehtävä kirjallisesti. ***Kirjallisena pidetään myös kaikkea sähköisin keinoin tapahtunutta viestintää, josta jää pysyvä tallenne sopimuksesta.***	2. Tällainen toimivaltaa koskeva sopimus on tehtävä kirjallisesti.

Perustelu

Ehdotettu säännös on liian epämääräinen, koska se voisi kattaa esimerkiksi sähköpostiviestinnän.

Tarkistus 23
4 artiklan 2 a kohta (uusi)

	2 a. Tuomioistuimen, jossa asia on vireillä, on varmistettava, että tuomioistuimen toimivallasta on sovittu vapaasti riippumattoman oikeusneuvonnan perusteella, ja otettava huomioon osapuolten tilanne tuomioistuinmenettelyjen käynnistyessä.

Perustelu

Ks. johdanto-osan 11 kappaletta koskevan tarkistuksen perustelu.

Tarkistus 24
6 artiklan b alakohta

b) kun kyseessä on puolison tai eronneen puolison elatusapu, sen jäsenvaltion tuomioistuimet, jonka alueella puolisoiden viimeinen yhteinen asuinpaikka oli sikäli kuin se oli puolisoiden asuinpaikka vielä oikeudenkäynnin vireillepanoa edeltävän vuoden aikana.	*(Tarkistus ei vaikuta suomenkieliseen versioon.)*

Perustelu

(Tarkistus ei vaikuta suomenkieliseen versioon.)

Tarkistus 25
10 artiklan 1 a kohta (uusi)

	Jos elatusapuasia on pantu vireille välitoimihakemuksella, 7 ja 8 artiklaa ei pidä tulkita niin, että välitoimihakemukseen sovellettavaa lakia on sovellettava mahdollisiin uusiin elatusapuhakemuksiin tai elatusavun muutoksia koskeviin hakemuksiin, jotka on pantu vireille avioeroa, avioliiton tai rekisteröidyn parisuhteen pätemättömäksi julistamista tai asumuseroa koskevissa asioissa.

Perustelu

Ilman tällaista säännöstä voitaisiin päättää, että jos nainen on hakenut elatusapua välitoimella maassa A, josta hän on pyytänyt turvapaikkaa, maan A lakia olisi sovellettava kaikkiin elatusvaateita koskeviin asioihin, jotka liittyvät maassa B, joka on naisen alkuperämaa ja jossa hän asuu puolisonsa kanssa, myöhemmin vireille pantuun avioeroasiaan.

Tarkistus 26
13 artikla

1. Elatusapua säätelee sen maan lainsäädäntö, jossa elatusapuun oikeutetun asuinpaikka on.	1. Elatusapua säätelee sen maan lainsäädäntö, jossa elatusapuun oikeutetun asuinpaikka on.
2. Tuomioistuinvaltion lakia sovelletaan:	2. Tuomioistuinvaltion lakia sovelletaan:

a) jos ***elatusapuun oikeutettu ei saa elatusvelvolliselta elatusapua 1 kohdan mukaisesti määräytyvän lain nojalla***, tai	a) jos ***se on sen maan laki, jossa elatusapuun oikeutetun asuinpaikka on***, tai
b) jos elatusapuun oikeutettu ***sitä pyytää, ja kyseessä on sen maan laki***, jossa ***elatusvelvollisen*** asuinpaikka on***.***	b) jos elatusapuun oikeutettu ***ei saa elatusvelvolliselta elatusapua sen maan lain nojalla***, jossa ***elatusapuun oikeutetun*** asuinpaikka on***, tai***
	c) ellei elatusapuun oikeutettu toisin pyydä ja tuomioistuin on varma siitä, että kyseinen henkilö on saanut asiassa riippumatonta oikeusneuvontaa, jos se on sen maan laki, jossa elatusvelvollisen asuinpaikka on.
3. Jos mikään edellä olevien kohtien mukaisesti määräytyvistä laeista ei tarjoa elatusapuun oikeutetulle mahdollisuutta saada elatusvelvolliselta elatusapua ja jos kaikista tekijöistä seuraa, että elatusvastuulla on kiinteä yhteys johonkin muuhun maahan, erityisesti sellaiseen maahan, jonka kansalaisia elatusapuun oikeutettu ja elatusvelvollinen ovat, sovelletaan sen maan lakia, johon elatusvastuulla on kiinteä yhteys.	3. ***Sen estämättä, mitä 1 kohdassa säädetään, tuomioistuinvaltion lakia voidaan soveltaa vaikka se ei olisi sen maan laki, jossa elatusapuun oikeutetun asuinpaikka on, jos sen perusteella voidaan oikeudenmukaisella tavalla ratkaista elatusapuriita-asiat yksinkertaisesti, nopeasti ja vähemmin kustannuksin eikä asiaan liity omaan etuun nähden edullisimman oikeuspaikan etsimistä.***
	4. ***Jos elatusapuun oikeutetun asuinvaltion laki tai tuomioistuinvaltion laki ei tarjoa elatusapuun oikeutetulle mahdollisuutta saada elatusvelvolliselta elatusapua tai olisi epäoikeudenmukaista tai epäasianmukaista soveltaa kyseistä lakia, elatusvastuisiin sovelletaan jonkin toisen sellaisen valtion lakia, johon elatusvastuulla on kiinteä yhteys, erityisesti, mutta ei yksinomaisesti, sen valtion lakia, jonka kansalaisia molemmat asianosaiset ovat.***

Perustelu

Ks. johdanto-osan 14 ja 15 kappaletta koskevien tarkistusten perustelut.

Tarkistus 27
14 artiklan 1 a kohta (uusi)

	edellyttäen, että tuomioistuin, jossa asia on vireillä, on varmistanut, että tuomioistuimen tai sovellettavan lain valinnasta on sovittu vapaasti riippumattoman oikeusneuvonnan perusteella.

Tarkistus 28
15 artikla

15 artikla	***Poistetaan.***
Määräytyvän lain soveltamatta jättäminen elatusvelvollisen pyynnöstä	
1. Jos kyseessä on jokin muu elatusapu kuin lapsen, haavoittuvaisen aikuisen tai puolison taikka eronneen puolison elatusapu, elatusvelvollinen voi vastustaa elatusapuvaadetta vedoten elatusvastuun puuttumiseen sen maan lain nojalla, jonka kansalaisia sekä elatusvelvollinen että elatusapuun oikeutettu ovat, tai yhteisen kansalaisuuden puuttuessa sen maan lain nojalla, jossa elatusvelvollisen asuinpaikka on.	
2. Jos kyseessä on puolison tai eronneen puolison elatusapu, elatusvelvollinen voi vastustaa elatusapuvaadetta vedoten elatusvastuun puuttumiseen sen maan lain nojalla, johon avioliitto oli kaikkein tiiviimmin yhteydessä.	

Perustelu

Tämä säännös näyttäisi olevan ristiriidassa vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen kanssa sekä syrjivä.

Tarkistus 29
17 artikla

1. Elatusapuun sovellettavan lain perusteella vahvistetaan erityisesti:	1. Elatusapuun sovellettavan lain perusteella vahvistetaan erityisesti:
(a) elatusapuun oikeutetun oikeudet ***ja niiden laajuus*** sekä se, ketä kohtaan elatusapuun oikeutettu voi oikeuksiaan harjoittaa;	(a) elatusapuun oikeutetun oikeudet***, niiden ehdot ja elatusavun määrä*** sekä se, ketä kohtaan elatusapuun oikeutettu voi oikeuksiaan harjoittaa;
(b) missä määrin elatusapuun oikeutettu voi vaatia elatusapua takautuvasti;	(b) ***millä ehdoilla ja minkä suuruisena*** elatusapuun oikeutettu voi vaatia elatusapua takautuvasti;
(c) elatusavun laskutapa ja indeksointi;	(c) elatusavun laskutapa ja indeksointi;
(d) elatusapuasian vanhentuminen ja vireillepanon määräajat;	(d) elatusapuasian vanhentuminen ja vireillepanon määräajat;
(e) jos julkisyhteisö on maksanut elatustukea elatusapuun oikeutetulle, kyseisen julkisyhteisön oikeus saada korvausta suoritetusta avustuksesta ja elatusvelvollisen elatusvastuun rajat.	(e) jos julkisyhteisö on maksanut elatustukea elatusapuun oikeutetulle, kyseisen julkisyhteisön oikeus saada korvausta suoritetusta avustuksesta ja elatusvelvollisen elatusvastuun rajat.
2. ***Elatusapuun oikeutetun tarpeet ja elatusvelvollisen varallisuus on otettava huomioon elatusavun määrän vahvistamisessa sovellettavan lain sisällöstä riippumatta.***	2. ***Sen estämättä, mitä 1 kohdassa säädetään, tuomioistuin, jossa asia on vireillä, ottaa elatusavun määrän vahvistamisessa perustaksi elatusapuun oikeutetun senhetkiset todelliset tarpeet sekä elatusvelvollisen senhetkisen todellisen varallisuuden ja huomioi elatusvelvollisen osalta tämän kohtuulliset tarpeet ja mahdolliset muut elatusvastuut.***

Perustelu

Tarkistuksella halutaan tiukentaa komission ehdottamaa sanamuotoa. On tehtävä selväksi, että tärkein asia ovat elatusapuun oikeutetun tarpeet, ja otettava huomioon, että elatusvelvollinen voi jo olla velvollinen maksamaan elatusapua jollekin muulle entiselle puolisolleen.

Tarkistus 30
20 artikla

Tämän asetuksen mukaan määräytyvän lain säännöstä voidaan olla soveltamatta ainoastaan, jos sen soveltaminen on selvästi vastoin tuomioistuinvaltion oikeusjärjestyksen perusteita. ***Tähän syyhyn***	Tämän asetuksen mukaan määräytyvän lain säännöstä voidaan olla soveltamatta ainoastaan, jos sen soveltaminen on selvästi vastoin tuomioistuinvaltion oikeusjärjestyksen perusteita.

vedoten ei kuitenkaan voida jättää soveltamatta jäsenvaltion lain säännöstä, jos jäsenvaltion lain soveltaminen on määräytynyt tämän asetuksen mukaisesti.

Perustelu

Tämä suoja on syytä säilyttää.

Tarkistus 31
21 artikla

Jos valtioon kuuluu useita alueita, joilla on omat elatusapua koskevat oikeussääntönsä, tämän asetuksen nojalla sovellettavaa lakia vahvistettaessa kukin alue rinnastetaan valtioon.	***Valtio, johon kuuluvilla alueilla on omat elatusapua koskevat oikeussääntönsä, ei ole velvollinen soveltamaan tätä asetusta, jos lainvalinta koskee yksinomaan siihen kuuluvien alueiden oikeussääntöjä.***

Perustelu

Tämä määräys on otettu Rooma II -asetusluonnoksen vastaavasta määräyksestä. Useista tuomiovalta-alueista koostuvien jäsenvaltioiden pitäisi saada päättää itse, hyväksyvätkö ne asetuksen säännösten soveltamisen näiden alueiden kesken.

Tarkistus 32
22 artiklan 3 kohta

3. ***Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kuuden kuukauden kuluessa tämän asetuksen voimaantulosta, millä tavoin haastehakemukset ja vastaavat asiakirjat annetaan tiedoksi. Niiden on ilmoitettava komissiolle kyseisiä tietoja koskevat muutokset.***	3. ***Asiakirjat voidaan antaa tiedoksi myös vastaajan edustajalle.***
Komissio saattaa tiedot julkisesti saataville.	

Perustelu

Asiakirjojen tiedoksiantoa koskevat menettelyt ovat vastaavia kuin eurooppalaisesta maksamismääräysmenettelystä annetussa asetuksessa 1896/2006, jossa ei ole säännöksiä sovellettavien menettelyjen muutoksista. Yksinkertaisuuden vuoksi olisi harkittava nojautumista vain oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta jäsenvaltioissa siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa 29. toukokuuta 2000 annetun asetuksen (EY) N:o 1348/2000 säännöksiin.

Uusi 3 kohta mahdollistaa asiakirjojen antamisen tiedoksi vastaajan oikeudelliselle edustajalle asetukseen (EY) N:o 1896/2006 sisältyvän säännöksen mukaisesti.

Tarkistus 33
29 artikla

Jos täytäntöönpanon hakija on tuomion antaneessa jäsenvaltiossa saanut korvauksetta tai osakorvausta vastaan oikeusapua tai vapautuksen kulujen tai maksujen suorittamisesta, hänellä on täytäntöönpanomenettelyssä oikeus saada täytäntöönpanevan jäsenvaltion lain mukainen laajin mahdollinen oikeusapu tai vapautus kulujen tai maksujen suorittamisesta.	Jos täytäntöönpanon hakija on tuomion antaneessa jäsenvaltiossa saanut korvauksetta tai osakorvausta vastaan oikeusapua tai vapautuksen kulujen tai maksujen suorittamisesta, hänellä on täytäntöönpanomenettelyssä oikeus saada ***oikeusapua oikeussuojakeinojen parantamisesta rajat ylittävissä riita-asioissa vahvistamalla oikeusapuun kyseisissä riita-asioissa liittyvät yhteiset vähimmäisvaatimukset 27 päivänä tammikuuta 2003 annetun neuvoston direktiivin 2003/8/EY[1] mukaisesti tai*** täytäntöönpanevan jäsenvaltion lain mukainen laajin mahdollinen vapautus kulujen tai maksujen suorittamisesta.

[1] EYVL L 26, 31.1.2003, s. 41.

Tarkistus 34
33 artiklan a alakohta

a) elatusvelvollinen vetoaa tilanteen muuttumiseen tai seikkoihin, jotka eivät olleet tuomion antaneen tuomioistuimen tiedossa silloin kun se antoi tuomionsa;	***Poistetaan.***

Perustelu

Tällä säännöksellä annetaan elatusvelvolliselle liian suuri mahdollisuus väistellä velvollisuuksiaan. Artiklan b kohta koskee tilannetta, jossa elatusvelvollinen on pyytänyt annetun tuomion tutkimista uudelleen. Lisäksi on epäselvää, miten täytäntöönpaneva tuomioistuin voi tutkia uudelleen tuomion antaneen tuomioistuimen tuomiota, sillä kaikissa tuomioissa ei ole kattavaa selvitystä tuomion perusteista eikä täytäntöönpaneva tuomioistuin saa tapauksen asiakirjoja.

Tarkistus 35
35 artiklan 1 kohta

1. Elatusapuun oikeutetun hakemuksesta tuomioistuin, jossa asia on pantu vireille, voi antaa pankkitilin tilapäistä jäädyttämistä koskevan määräyksen toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevalle pankille, jossa elatusvelvollisen pankkitili on. Pankkitilin tilapäistä jäädyttämistä on haettava ja määräys annettava tämän asetuksen liitteessä IV esitettyjä vakiolomakkeita käyttäen.	1. Elatusapuun oikeutetun hakemuksesta tuomioistuin, jossa asia on pantu vireille, voi antaa pankkitilin tilapäistä jäädyttämistä koskevan määräyksen ***suoritettavan elatusavun edellyttämän määrän osalta*** toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevalle pankille, jossa elatusvelvollisen pankkitili on. Pankkitilin tilapäistä jäädyttämistä on haettava ja määräys annettava tämän asetuksen liitteessä IV esitettyjä vakiolomakkeita käyttäen.

Tarkistus 36
35 a artikla (uusi)

	35 a artikla
	Muut täytäntöönpanoperusteet
	Tuomioistuin, jossa asia on vireillä, voi määrätä mitä tahansa kansalliseen lainsäädäntöön sisältyviä täytäntöönpanoperusteita, jotka se katsoo asianmukaisiksi.

Perustelu

Täytäntöönpanotuomioistuinta ei pidä rajoittaa tässä asetuksessa lueteltuihin perusteisiin. Jäsenvaltioita olisi kannustettava tarkastelemaan uusia täytäntöönpanokeinoja, joita on käytetty menestyksekkäästi EU:n ulkopuolisilla lainkäyttöalueilla, ja tuomioistuinten olisi käytettävä kaikkia niiden käytettävissä olevia keinoja.

Tarkistus 37
38 artiklan 1 kohta

1. Asetuksen VI luvun säännöksiä sovelletaan soveltuvin osin täytäntöönpanokelpoisten virallisten asiakirjojen ja asianosaisten välisten sopimusten tunnustamiseen ja täytäntöönpanoon. Sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen, jossa virallinen asiakirja tai asianosaisten välinen sopimus	1. Asetuksen VI luvun säännöksiä sovelletaan soveltuvin osin täytäntöönpanokelpoisten virallisten asiakirjojen ja asianosaisten välisten sopimusten tunnustamiseen ja täytäntöönpanoon. Sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen, jossa virallinen asiakirja tai asianosaisten välinen sopimus

on täytäntöönpanokelpoinen, on ***asiaan osallisen pyynnöstä*** laadittava asiakirjasta ote tämän asetuksen liitteen II mukaista vakiolomaketta käyttäen.	on täytäntöönpanokelpoinen, on ***automaattisesti*** laadittava asiakirjasta ote tämän asetuksen liitteen II mukaista vakiolomaketta käyttäen.

Perustelu

Asetuksen säännöksiä olisi sovellettava mahdollisimman vähin virallisin muodollisuuksin.

Tarkistus 38
44 artiklan 1 kohdan johdantokappale

1. Keskusviranomaisten on tässä luvussa säädetyin edellytyksin varmistettava niiden tietojen saanti, joiden avulla voidaan helpottaa elatusapusaatavien perintää. Tiedot annetaan seuraavissa tarkoituksissa:	1. Keskusviranomaisten on tässä luvussa säädetyin edellytyksin varmistettava ***tietyssä yksittäistapauksessa*** niiden tietojen saanti, joiden avulla voidaan helpottaa elatusapusaatavien perintää. Tiedot annetaan seuraavissa tarkoituksissa:

Tarkistus 39
44 artiklan 1 kohdan a alakohta

a) elatusvelvollisen paikantaminen;	a) elatusvelvollisen ***osoitteen*** paikantaminen;

Tarkistus 40
44 artiklan 1 a kohta (uusi)

	1 a. Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti on määriteltävä tapauskohtaisesti, mitä henkilötietoja saatavilla olevista tiedoista käsitellään, ja tietojen käsittely on sallittua ainoastaan, jos se on välttämätöntä elatusapuvelvoitteiden täytäntöönpanon helpottamiseksi.

Tarkistus 41
44 artiklan 1 b kohta (uusi)

	1 b. Biometrisiä tietoja, kuten sormenjälkiä ja dna-tietoja, ei käsitellä.

Tarkistus 42
44 artiklan 1 c kohta (uusi)

1 c. Rotua tai etnistä alkuperää, poliittisia mielipiteitä, uskonnollista tai filosofista vakaumusta, puolueeseen tai ammattiliittoon kuulumista, sukupuolista suuntautumista tai terveyttä koskevia erityisiä tietoryhmiä saa käsitellä ainoastaan, jos se on ehdottoman välttämätöntä ja oikeasuhtaista yksittäisen erityistapauksen tarkoituksessa ja jos tällöin noudatetaan erityisiä suojatoimia.

Tarkistus 43
44 artiklan 2 a kohta (uusi)

2 a. Muita kuin 2 kohdassa tarkoitettuja tietoja koskevien tietopyyntöjen on oltava 1 kohdassa esitettyjen tarkoitusten täyttämiseksi oikeasuhtaisia ja välttämättömiä.

Tarkistus 44
46 artiklan 3 kohta

3. Tuomioistuin saa säilyttää tämän asetuksen mukaisesti toimitetut tiedot ainoastaan niin kauan kuin on tarpeen elatusapusaatavan perinnän helpottamiseksi. ***Tiedot saa säilyttää enintään vuoden ajan.***	3. Tuomioistuin saa säilyttää tämän asetuksen mukaisesti toimitetut tiedot ainoastaan niin kauan kuin on tarpeen elatusapusaatavan perinnän helpottamiseksi.

Perustelu

Tietojen pitää olla saatavilla niin kauan kuin niitä tarvitaan niihin tarkoituksiin, joihin niitä on kerätty tai käsitelty. Elatusaputapauksissa tietoja voidaan joskus tarvita hyvinkin kauan, jotta tuomioistuin kykenee aika ajoin arvioimaan uudelleen elatusavun oikeudellisten perusteiden olemassaolon ja määrittämän asianmukaisesti elatusavun määrän. Komission toimittaman tiedon mukaan elatusapusaatavat saadaan perittyä EU:ssa keskimäärin kahdeksassa vuodessa.

Tarkistus 45
48 artiklan 3 a kohta (uusi)

3 a. Tässä asetuksessa otetaan huomioon yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24 päivänä lokakuuta 1995 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/46/EY ja velvoitetaan jäsenvaltiot turvaamaan luonnollisten henkilöiden oikeudet ja vapaudet henkilötietojen käsittelyssä ja erityisesti heidän oikeutensa yksityisyyteen, jotta henkilötietojen vapaa liikkuvuus yhteisössä voidaan turvata.

Tarkistus 46
50 artikla

Kaikki tämän asetuksen liitteiden muutokset hyväksytään 51 artiklan 2 kohdan mukaista neuvoa-antavaa menettelyä noudattaen.	*(Tarkistus ei vaikuta suomenkieliseen versioon.)*

Tarkistus 47
51 artikla

1. Komissiota avustaa ***komitea, joka koostuu jäsenvaltioiden edustajista ja jonka puheenjohtajana on komission edustaja***.	1. Komissiota avustaa ***asetuksen (EY) N:o 44/2001 75 artiklassa tarkoitettu komitea***.
2. ***Viitattaessa tähän kohtaan*** sovelletaan päätöksen 1999/468/EY ***3 artiklassa säädettyä neuvoa-antavaa menettelyä ja otetaan*** huomioon mainitun päätöksen *7* ***artiklan 3 kohta***.	2. ***Jos tähän kohtaan viitataan,*** sovelletaan päätöksen 1999/468/EY ***3 ja 7 artiklaa ottaen*** huomioon mainitun päätöksen ***8 artiklan säännökset***.

PERUSTELUT

1. Johdanto

Nykyään ei ole yhteisön tasoista yhteistä yhdenmukaista järjestelmää elatusaputuomioiden tunnustamiseksi ja täytäntöönpanemiseksi.

Tuomioistuimen toimivallasta, sovellettavasta lainsäädännöstä, tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja yhteistyöstä elatusapuun liittyvissä asioissa annettavan neuvoston asetuksen päätavoite on poistaa oikeudelliset esteet, jotka estävät elatusavun perimisen toisessa EU-maassa asuvalta kansalaiselta.

Asetuksella pyritään perimään elatusapusaatavat nopeasti ja (yleensä) ilman kustannuksia. Asetus on EU-kansalaisille erittäin tärkeä ja tarpeellinen. Sisämarkkinoiden myötä ihmisten liikkuminen yli rajojen on lisääntynyt huomattavasti ja sen myötä myös ongelmat, jotka saattavat kohdata muuttajien kumppaneita erityisesti uusissa jäsenvaltioissa, joiden kansalaiset ottavat irti täyden hyödyn vapaasta liikkuvuudesta. Lisäksi on otettava huomioon, että avio- ja asumuserojen määrä kasvaa kaikkialla unionissa.

Esittelijä oli lausuntoa valmistellessaan yhteydessä sekä elatusapuasioita käsitteleviin instituutioihin että elatusapua hakeviin henkilöihin. Tässä yhteydenpidossa kävi ilmi, että oikeuden päätöksiä ei useinkaan valitettavasti panna täytäntöön. Esimerkiksi Puolassa arviolta vain 10 prosenttia elatusvelvollisista täyttää velvollisuutensa. Muut elatusvelvolliset tekevät kaikkensa välttyäkseen maksuilta, he siirtävät omaisuutensa lähiomaisilleen ja kaukaisemmillekin omaisille, he eivät ole virallisesti töissä, vaikka heillä on jokseenkin vakaat tulot, he eivät ota vastaan perintäkirjeitä ja piilottelevat oikeuslaitokselta. Asiasta vastuussa olevat viranomaistahot joutuvat jopa toteuttamaan radikaaleja toimenpiteitä, kuten ajokorttien takavarikointeja, jotta ihmiset saataisiin maksamaan heille määrätyt elatusvastuut. Toisaalta elatusapuun oikeutetut elävät hyvin köyhissä oloissa, eikä heillä useinkaan ole riittävästi rahaa selviytyäkseen välttämättömistä menoista.

On selvää, että ongelmat ovat sitäkin vaikeampia, kun elatusvelvollinen asuu ulkomailla. Elatusapusaatavien perintä kestää paljon kauemmin, se on monimutkaista ja usein jopa mahdotonta. Asetus on tarpeen nimenomaan tällaisten tilanteiden välttämiseksi ja unionin kansalaisten elämän helpottamiseksi.

Tämän tärkeän asian korostamiseksi ja jäsenvaltioiden kannustamiseksi käsittelemään asiaa ja saamaan asetusehdotus nopeasti valmiiksi, esittelijä on päättänyt järjestää asiasta julkisen kuulemistilaisuuden, joka pidetään 11. syyskuuta 2007.

2. Oikeudellinen kehys

Asetusehdotus on tulosta pitkäaikaisesta toimintasuunnitelmasta, jolla halutaan lujittaa vapautta, turvallisuutta ja oikeutta Euroopan unionissa ja jonka valtion- ja hallitusten päämiehet hyväksyivät Haagin Eurooppa-neuvostossa marraskuussa 2004 (tunnetaan nimellä

Haagin ohjelma). Ohjelmassa pyydetään komissiota antamaan vuonna 2005 ehdotus säädökseksi elatusvelvollisuutta koskevien päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, mukaan lukien turvaamistoimenpiteet ja väliaikainen täytäntöönpano.

Myös kansainvälistä yksityisoikeutta käsittelevä Haagin konferenssi (kansainvälinen organisaatio, johon kuuluvat kaikki EU:n jäsenvaltiot ja lisäksi 40 muuta valtiota) on vuodesta 1999 pyrkinyt uudistamaan perinpohjaisesti ulkomaisten elatusapusaatavien perintää koskevan kansainvälisen järjestelmän. Työn on määrä valmistua marraskuussa 2007.

Esittelijä seuraa tarkkaan tämän Haagin konferenssin työskentelyä ja uskoo sen olevan samoilla linjoilla EU:n ehdotusten kanssa. Samalla hän on kuitenkin sitä mieltä, että EU tarvitsee asiassa omat erilliset säännökset. Lähteiden suuren määrän ja jäsenvaltioiden yhdentymisen tason vuoksi asia ei ole vertailukelpoinen EU:n ulkopuolisten maiden kanssa, ja koska myös EU:n asettamien tavoitteiden paino on erilainen, on tarpeen luoda erillinen ja pidemmälle menevä järjestelmä elatusaputuomioiden tunnustamiseen ja täytäntöönpanoon. Uuden järjestelmän on luonnollisesti sovittava mahdollisimman hyvin Haagin konferenssin puitteisiin, mutta se voi olla pidemmälle kehitetty. Lisäksi on korostettava, että ratifiointi vie kauan aikaa, ja joskus valtiot jättävät ratifioinnin tekemättä kokonaan. Kun otetaan huomioon elatusapusaatavien perintää koskevan ongelman laajuus ja sen kasvu, on täysin selvää, että EU tarvitsee uuden, nopean ja tehokkaan järjestelmän.

3. Soveltamisala ja sisältö

Asetuksen soveltamisala kattaa kaikki perhesuhteista johtuvat elatusvastuut (1 artikla). Esittelijä kannattaa ehdotuksen päälinjauksia. Hän haluaisi kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että koska elatusavun käsite on määritelty eri tavoin eri jäsenvaltioissa, asetuksen soveltamisalan olisi katettava kaikkien jäsenvaltioiden kansallisessa lainsäädännössä tarkoitetut elatusavut.

Komissio on esittänyt yhdessä ainoassa välineessä kaikki asiaa koskevat mekanismit: toimivalta, sovellettava lainsäädäntö, tunnustaminen ja täytäntöönpano, yhteistyö sekä oikeudenkäyntien moitteettoman sujumisen esteiden poistaminen.

Asetuksen on määrä helpottaa kansalaisten elämää. Tärkeintä on yksinkertaistaa menettelyjä elatusvastuiden osoittamiseksi. Komissio ehdottaa, että kun tuomio on annettu, on varmistettava, että sillä on ilman lisämuodollisuuksia sama oikeusvoima kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa se on annettu.

Käytännössä elatusavun perintämenettelyssä on vain yksi vaihe eli elatusapuun oikeutetun on vietävä asia oikeuteen. Sitten elatusapuun oikeutetun kotimaan nimetty keskeinen elin lähettää oikeuden pyynnöstä asiaa koskevan hakemuksen vastaavalle elimelle elatusvelvollisen kotimaahan, joka hankkii elatusvelvollisesta tarvittavat tiedot elatusvastuun määrittämiseksi ja täytäntöönpanemiseksi ja lähettää tiedot elatusapuun oikeutetun kotimaahan.

Elatusapuun oikeutetulla on oikeus vaatia tuomion antaneen tuomioistuimen välityksellä kuukausittaista suoraveloitusta, jota koskeva määräys osoitetaan toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevalle elatusvelvollisen työnantajalle tai pankille, jossa elatusvelvollisen pankkitili on

(34 artikla). Elatusapuun oikeutettu voi pyytää tuomioistuimelta, jossa asia on pantu vireille, pankkitilin tilapäistä jäädyttämistä koskevaa määräystä, joka osoitetaan toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevalle pankille, jossa elatusvelvollisen pankkitili on (35 artikla). Yleissääntönä on, että elatusapusaatavat on maksettava ennen kaikkia muita elatusvelvollisen velkoja (36 artikla).

5. Päätelmät

Esittelijä kannattaa ehdotettua asetusta ja hyväksyy ehdotuksen päälinjaukset. Täytäntöönpanolla on epäilemättä myönteisiä sosiaalisia vaikutuksia, koska se auttaa jäsenvaltiossa asuvaa elatusapuun oikeutettua esittämään vaateita toisessa jäsenvaltiossa asuvalle elatusvelvolliselle. Näin ollen asetuksella voidaan parantaa sisämarkkinoiden toimivuutta, kun sillä poistetaan esteet niiden ihmisten vapaalta liikkuvuudelta, jotka nykyisellään kärsivät jäsenvaltioiden erilaisista järjestelmistä elatusvastuiden perinnässä.

Ehdotetulla asetuksella elatusavusta vastataan nyky-yhteiskunnan todelliseen tarpeeseen: on parannettava elatusapuun oikeutettujen eli ennen kaikkea lasten asemaa. Koska yhä useammat parit päätyvät eroon ja liikkuvuus Euroopan unionissa lisääntyy, syntyy yhä enemmän rajatylittäviä elatusapuriitoja. Elatusvastuiden tehokkaalla perinnällä parannetaan monien lasten elin- ja koulutusoloja. Ehdotuksen ansiosta elatusapuun oikeutetun on helpompi viedä asia toimivaltaiseen tuomioistuimeen, ja kun tuomio on annettu, varmistetaan, että toinen jäsenvaltio tunnustaa sen automaattisesti ilman lisämuodollisuuksia. Suuri muutos on se, että nyt elatusapuun oikeutettu hyötyy suuresti siitä avusta, jonka uusi asetus tarjoaa kansalaisoikeuksien peräämisessä.